

[Domov](#) > ... > [Sodni Postopki](#) > [Civilne Zadeve](#) > [Pridobivanje Dokazov](#) > [Italy](#)

Pridobivanje dokazov

Vsebino zagotavlja

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Dokazno breme

1.1 Kakšna so pravila o dokaznem bremenu?

Dokazno breme urejajo načela iz člena 2697 civilnega zakonika, ki določa: „Osebe, ki nameravajo uveljavljati pravico na sodišču, predložijo dokaze o dejstvih, na katera opirajo zahtevek. Stranka, ki izpodbija utemeljenost teh dejstev ali trdi, da se je pravica bodisi spremenila bodisi prenehala, predloži dokaze o dejstvih, na katera opira tak ugovor.“

Zato mora na splošno vsakdo, ki želi uporabiti določen pravni postopek, predložiti dokaze o dejstvih, na katera opirajo navedeni zahtevek. Na primer, tožnik, ki zahteva plačilo na podlagi pogodbe, mora dokazati obstoj, veljavnost in iztek rokov pogodbe. Toženec, ki želi zavrniti plačilo, mora dokazati drugačna, nasprotna ali izključujoča dejstva, navedena v njegovem nasprotnem zahtevku, kot so že opravljeno plačilo, odpust dolga ali višji dolg, ki mu je dolgovan.

Če tožnik ne more utemeljiti svojega zahtevka, se njegova tožba zavrne, ne glede na to, ali toženec predloži dokaze in trditve v svojo obrambo. Enako pravilo velja tudi za toženca, ki nato vloži nasprotno tožbo proti tožniku (*domanda riconvenzionale*).

Člen 2698 civilnega zakonika določa, da je kakršen koli dogovor, ki je namenjen prenosu ali spremembi dokaznega bremena v zvezi z neodtujljivo pravico ali ki kateri koli stranki pretirano otežuje uresničevanje pravic, neveljaven.

Nezadostni dokazi zmanjšujejo možnosti uspeha stranke (ne glede na to, ali je to tožnik ali toženec), ki mora dokazati ali ovreči dejstva, saj se nezadostni dokazi enačijo z neobstojem dokazov.

1.2 Ali obstajajo pravila, ki določena dejstva izvzemajo iz dokaznega bremena? V katerih primerih? Ali je mogoče predložiti dokaze, da bi dokazali neveljavnost posebne pravne domneve?

Dokazno breme ne velja v naslednjih primerih:

- v primeru „domnev“, tj. kadar sam zakon določa dokazno vrednost nekaterih dejstev ali sodišču omogoča, da o neznanem dejstvu sklepa na podlagi znanega dejstva (člen 2727 civilnega zakonika).

Domneve se delijo na:

– pravne domneve, ki so določene z zakonom in so lahko izpodbojne (*iuris tantum*), kar pomeni, da jih je mogoče ovreči s predložitvijo nasprotnih dokazov, ali neizpodbojne (*iuris et de iure*), kar pomeni, da jih ni mogoče ovreči s predložitvijo nasprotnih dokazov pri sodišču,

– navadne domneve, ki so prepuščene skrbni presoji sodišča, ki mora sprejeti le resne, natančne in dosledne domneve. Poleg tega dejstva, za dokazovanje katerih zakon ne dopušča zaslišanja prič, niso dopustna kot

navadne domneve (člen 2729 civilnega zakonika);

- dejstva, ki so splošno znana (*fatti notori*), tj. dejstva, ki so splošno znana v trenutku in na kraju izdaje sodne odločbe in jih ni mogoče izpodbijati (člen 115 zakonika o civilnem postopku);
- nesporna ali priznana dejstva, tj. dejstva, ki sta jih navedli obe stranki ali jih je priznala – čeprav tiho – stranka, ki bi lahko imela interes za njihovo izpodbijanje, če je bila navedena stranka navzoča pred sodiščem (člen 115(1) zakonika o civilnem postopku).

1.3 Do kakšne mere mora biti sodišče prepričano o dejstvu, da na njem utemelji svojo sodbo?

Odločba, s katero sodišče ugotovi zahtevku ali ugovorom zoper zahtevek, mora temeljiti le na dejstvih, ki so v celoti dokazana, bodisi neposredno bodisi na podlagi domnev. V civilnih tožbah mora sodišče na podlagi dokazov, predloženih pred sodiščem, ugotoviti, da je dejstvo verjetnejše od nasprotnega.

Sodba sodišča ne sme temeljiti na nedokazanih dejstvih, tudi če so verjetna (člen 115(1) zakonika o civilnem postopku).

2 Pridobivanje dokazov

2.1 Ali je za pridobivanje dokazov vedno potreben predlog stranke ali lahko sodnik v nekaterih primerih dokaze pridobi na lastno pobudo?

V italijanskem pravnem sistemu je pridobivanje dokazov urejeno z načelom iz člena 115(1) zakonika o civilnem postopku, v skladu s katerim obseg postopka določata stranki (*principio dispositivo*): sodišče mora svojo sodbo opreti na dokaze, ki jih predloži stranki, „razen v primerih, določenih z zakonom“.

Vendar so v naslednjih členih zakonika o civilnem postopku določene nekatere izjeme od tega pravila:

- člen 117 dovoljuje neformalno zaslišanje strank,
- člen 118 dovoljuje odreditev pregledov oseb in predmetov,
- člena 61 in 191 dovoljujeta, da sodišče zahteva izvedenska mnenja,
- člen 257 dovoljuje, da sodišče povabi pričo, ki jo je imenovala druga priča,
- člen 281b dovoljuje, da splošno sodišče (*tribunale*), na katerem odloča sodnik posameznik, odredi izvajanje dokazov z zaslišanjem priče, če sta stranki pri navajanju dejstev imenovali posameznike, ki bi lahko bili seznanjeni z določenimi dejstvi.

V delovnih sporih daje zakonik sodniku več pooblastil, zlasti:

- člen 420, ki določa prosto zaslišanje strank med obravnavo zadeve, in
- člen 421, ki določa, da lahko sodišče kadar koli na svojo pobudo odredi sprejetje kakršne koli vrste dokaza, razen „odločilne prisege“ (*giuramento decisorio*), celo zunaj meja, določenih s civilnim zakonikom. Tega pooblastila ni mogoče izvajati za dokazovanje dejstev, ki jih stranke niso navedle v zakonsko določenih rokih. Če se dopustijo dokazi po uradni dolžnosti, imajo stranke pravico predložiti nasprotno dokaze.

Za zadeve, ki vključujejo osebe, mladoletnike in družine, člen 473a(2) določa, da lahko sodišče odredi dokaze zunaj meja dopustnosti na podlagi civilnega zakonika, v skladu z načelom kontradiktornosti in pravico do dokaza o nasprotnem. Sodišče lahko odredi preiskavo o premoženju, tudi prek policije.

2.2 Kateri so nadaljnji koraki, če je predlogu stranke za pridobitev dokazov ugodeno?

Če stranka zahteva dokaz o dejstvih, lahko nasprotna stranka zahteva nasprotni dokaz, če so bili zahtevki vloženi v zakonsko določenih rokih. Sodišče ugotovi obema predlogoma, če meni, da bodo predložena dejstva pomembna za odločitve o zadevi.

Če sodišče sprejme dokaze, jih nato izvede.

Po izvedbi dokazov sodišče odloči v zadevi.

2.3 V katerih primerih lahko sodišče zavrne predlog stranke za pridobitev dokazov?

Sodišče zavrne vlogo za pridobivanje dokazov, če bi bili dokazi na podlagi zakona brez vrednosti ali nedopustni (na primer, če se vloži zahtevek, ki temelji le na izjavah prič v zvezi s pogodbo, ki se po zakonu zahteva v pisni obliki) ali če bi bila dejstva, na katera se vloga nanaša, neupoštevna za namene sodbe (na primer pričanje v zvezi z dejstvom, ki ni povezano s predmetom spora). Sodišče lahko izloči tudi prepričljive dokaze za dejstva, ki so že dovolj utemeljena.

2.4 Katera dokazna sredstva obstajajo?

Italijansko pravo razlikuje med listinskimi in nelistinskimi dokazi.

Listinski dokazi vključujejo:

- javne listine (člen 2699 in naslednji civilnega zakonika),
- zasebne listine (člen 2702 in naslednji civilnega zakonika),
- telegrame (člen 2705 in naslednji civilnega zakonika),
- zasebne datoteke in evidence (člen 2707 civilnega zakonika),
- računovodske evidence podjetij (člen 2709 civilnega zakonika),
- mehansko reproducirane kopije (člen 2712 civilnega zakonika),
- kopije dokumentov in pogodb (člen 2714 in naslednji civilnega zakonika).

Nelistinski dokazi vključujejo:

- izpovedbe prič (člen 2721 in naslednji civilnega zakonika),
- priznanja (člen 2730 in naslednji civilnega zakonika),
- zaprisežene izjave (člen 2736 in naslednji civilnega zakonika),
- preglede in ogleda (člen 258 in naslednji zakonika o civilnem postopku).

Obstajajo tudi izvedenska poročila, s katerimi sodišče pridobi strokovno znanje, ki mu manjka.

2.5 Kateri so načini pridobivanja dokazov od prič in ali se ti razlikujejo od načinov za pridobitev dokazov od izvedencev? Kakšna so pravila v zvezi s predložitvijo pisnih dokazov in izvedenskih poročil/mnenj?

Sodišče dopušča dokazovanje z zaslišanjem priče (člen 245 zakonika o civilnem postopku); sodišče povabi pričo na zaslihanje in jo opozori, da se lahko zoper njo sprejmejo prisilni ukrepi in se ji naloži denarna kazen, če se ne odzove vabilu.

Sodišče določi kraj, čas in način izvajanja dokazov. Na zahtevo zadevne stranke sodni uradnik vroči vabilo priči. Priča prebere zavezo, da bo pričala po resnici, nato pa jo sodnik zasliši – stranki pričam ne smeta neposredno postavljati vprašanj.

Izvedence imenuje sodišče, ki jim postavi vprašanja in jih povabi, da se udeležijo obravnave in podajo zapriseženo izjavo. Nedavno je bila uvedena možnost, da lahko izvedenci pošljejo digitalno podpisano zapriseženo izjavo, s čimer se izogone udeležbi na obravnavi (člen 193 zakonika o civilnem postopku).

Izvedenci praviloma pripravijo pisno poročilo, vendar jih lahko sodišče tudi povabi na obravnavo, na kateri jih ustno zasliši (člen 195 zakonika o civilnem postopku).

Pisni dokazi postanejo del postopka, ko so vloženi v spis stranke, ko so prvič predstavljeni ali pozneje, ob upoštevanju zakonsko določenih rokov.

2.6 Ali so določena dokazna sredstva močnejša od ostalih?

V Italiji se razlikuje med dokazi, ki jih lahko sodišče prosto presoja, in pravnimi dokazi. Pravni dokazi imajo prednost pred vsemi drugimi oblikami dokazov. Pravni dokazi vključujejo javne listine, zaprisežene izjave in priznanja.

Javne listine (člen 2699 in naslednji civilnega zakonika) so dokumenti, ki jih v skladu z zahtevanimi formalnostmi

sestavi notar (*notaio*) ali drug javni uradnik, pooblaščen za potrditev njihovega javnega statusa v kraju, kjer je bil dokument pripravljen. Javne listine imajo polno dokazno vrednost, razen če se izkaže, da so lažne. Brez tega izpodbijanja pomenijo absolutni in brezpogojni dokaz dejstev, za katera javni uslužbenec potrjuje, da so bila opravljena osebno ali v njegovi navzočnosti. Vendar mora sodišče prosto presojeti verodostojnost izjav strank v javnih listinah (tj. z drugimi dokazi ni mogoče dokazati, da izjava ni bila podana, lahko pa se dokaže, da je njena vsebina lažna).

1. Priznanje (člen 2730 civilnega zakonika) je izjava ene stranke, ki potrjuje resničnost dejstev, ki so zanjo neugodna in v korist nasprotne stranke.

Prisega (člen 2736 civilnega zakonika) je zaprisežena izjava stranke o resničnosti dejstva. Lahko se zagotovi na zahtevo nasprotne stranke, da se vpliva na odločitev, ali na zahtevo sodišča, kadar je dejstvo le delno dokazano ali kadar ekonomske vrednosti predmeta ni mogoče ugotoviti drugače. V praksi se uporablja zelo redko.

2. Poleg tega so neizpodbojne domneve (*presunzioni iuris et de iure*) (člen 2727 civilnega zakonika) še učinkovitejše, saj nasprotni dokazi niso dopustni.

2.7 Ali so za dokazovanje določenih dejstev obvezni določeni načini dokazovanja?

Zakon določa, da se nekatera dejstva dokažejo le z določenimi oblikami dokazov, v nekaterih primerih samo z javnimi listinami, v drugih pa s pisnimi listinami, ki so lahko javne ali zasebne.

2.8 Ali so priče dolžne pričati po zakonu?

Priče morajo pričati, sicer jim grozijo kazenske posledice v primeru zavrnitve pričanja, lažnega pričanja ali zadržanja dokazov (člen 372 kazenskega zakonika), razen če je z zakonom določeno drugače. Nekateri osebe so izvzete iz pričanja in imajo možnost, da zavrnejo pričanje.

2.9 V katerih primerih lahko priče zavrnejo pričanje?

V primerih, ki so določeni v zakoniku o kazenskem postopku in na katere se sklicuje zakonik o civilnem postopku: ti zajemajo posameznike, ki lahko odrečejo pričanje, ker jih obvezuje dolžnost varovanja poslovne, uradne ali državne skrivnosti.

2.10 Ali je lahko oseba, ki zavrne pričanje, kaznovana ali prisiljena, da priča?

V skladu s členom 256 zakonika o civilnem postopku sodišče pričo, ki pride pred sodišče, vendar odreče pričanje brez ustrezne utemeljitve, ali pri kateri obstaja utemeljen sum, da priča po krivem ali prikriva dokaze, prijavi državnemu tožilcu, tako da mu pošlje izvod zapisnika obravnave.

Poleg tega lahko sodišče v primeru nenavzočnosti priče na podlagi člena 255 zakonika o civilnem postopku odredi prisilno privedbo priče pred sodišče s strani policije in naloži globo.

2.11 Ali obstajajo določene osebe, od katerih ni dovoljeno pridobiti dokazov?

Pričati ne morejo posamezniki, ki imajo osebni interes glede dejstev v zadevi, tudi če uradno ne sodelujejo v postopku kot stranka (člen 246 zakonika o civilnem postopku).

2.12 Kakšna je vloga sodnika in strank na zaslišanju priče? Pod kakšnimi pogoji je lahko priča zaslišana prek videokonference ali z drugimi tehničnimi sredstvi?

Pričo zasliši sodnik, ki ji postavlja neposredna vprašanja glede dejstev, ki so dopustna kot upoštevna za postopek, in kakršna koli vprašanja glede istih dejstev, ki jih zahtevata odvetnika strank med zaslišanjem.

Zaslihanje prek videokonference ni izključeno, čeprav z zakonikom o civilnem postopku ni izrecno predvideno. Člen 202 zakonika o civilnem postopku določa, da kadar preiskovalni sodnik odredi pridobivanje dokazov, „določijo čas, kraj in način pridobivanja“ navedenih dokazov.

Nedavno je bila v italijansko zakonodajo uvedena možnost, da zaslihanja pod določenimi pogoji potekajo prek avdiovizualnih povezav na daljavo (člen 127a zakonika o civilnem postopku). V italijanskih civilnih postopkih

lahko sodnik odredi obravnavo prek avdiovizualnih povezav na daljavo, na kateri morajo biti prisotni samo zagovornik, stranke, državno tožilstvo in pomožni člani sodišča. Če pa je treba priče zaslišati, morajo biti obvezno osebno navzoče pred sodiščem.

V tujem postopku, v katerem je tuje sodišče pooblaščen za neposredno pridobivanje dokazov, lahko to sodišče zasliši pričo prek videokonference, če to določa procesno pravo navedenega sodišča. Če dokaze pridobi italijansko sodišče, mora biti priča osebno navzoča pred sodiščem, saj italijanska zakonodaja ne dovoljuje pričanja prek videokonference. Če je to dovoljeno, je lahko tuje sodišče, ki je zaprosilo, navzoče pri pridobivanju dokazov, tudi prek videokonference.

3 Ocenjevanje dokazov

3.1 Ali so sodišču postavljene omejitve pri izdaji sodbe, če stranka dokaza ni pridobila zakonito?

Sodišče ne upošteva dokazov, ki niso bili formalno predloženi in dopuščeni.

V civilnih postopkih so nezakonito pridobljeni dokumenti običajno dovoljeni, razen če obstajajo zakonske določbe, ki določajo drugače. Kazenska odgovornost stranke, ki je storila kaznivo dejanje za pridobitev dokumenta, ostane nespremenjena.

3.2 Ali moja izjava šteje kot dokaz v postopku, v katerem nastopam kot stranka?

Izjave stranke, ki so ugodne zanjo, se ne štejejo za dokaz. Vendar se lahko priznanje (ki ima torej negativno konotacijo) med formalnim zaslišanjem upošteva kot negativni dokaz zoper stranko, ki ga je dala. Izjave, ki so neugodne za stranko, ki jih je podala, so upoštevne tudi, kadar so podane zunaj postopka, na primer v pismu.

4 Ali je ta država članica v skladu s členom 2(1) uredbe o pridobivanju dokazov določila druge organe, ki so pristojni za pridobivanje dokazov za namene sodnih postopkov v civilnih ali gospodarskih zadevah v skladu z uredbo? Če je odgovor pritrdilen, v katerih postopkih so zadevni organi pristojni za pridobivanje dokazov? Ali lahko le zaprosijo za pridobivanje dokazov ali tudi pomagajo pri pridobivanju dokazov na podlagi zaprosila druge države članice? Glej tudi uradno obvestilo v skladu s členom 2(1) uredbe o pridobivanju dokazov

Italija ne priznava nobenega drugega organa zunaj sodišča.

■ Zadnja posodobitev: 05/01/2026

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.